

KLÍČOVÉ TÉMA¹

Článek 6 (trestní část)

Jednání soudu prostřednictvím videokonference

(Naposledy aktualizováno: 31/08/2025)

Úvod

Soud dosud nebyl často žádán, aby se zabýval otázkami souvisejícími s projednáváním věci prostřednictvím videokonference z hlediska práva na spravedlivý proces podle článku 6 Úmluvy. Judikatura Soudu však v tomto směru určité vodítko poskytuje.

Hlavní zásady judikatury Soudu týkající se účasti obžalovaného na jednání soudu prostřednictvím videokonference jsou uvedeny v rozsudku [Marcello Viola proti Itálii](#), 2006, § 67:

- účast obžalovaného na řízení prostřednictvím videokonference sama o sobě v rozporu s Úmluvou není;
- použití tohoto postupu však musí v daném případě sloužit legitimnímu cíli a
- způsoby provádění důkazů musí být v souladu s požadavky na dodržování řádného procesu, jak stanoví článek 6 Úmluvy.

Soud ve své judikatuře výše uvedené zásady důsledně uplatňuje. Zdůraznil však, že je třeba zajistit příslušné procesní záruky. Soud zejména rozhodl, že obžalovaný musí mít možnost sledovat řízení a být vyslechnut bez technických překážek a mít zajištěnou účinnou a důvěrnou komunikaci s obhájcem ([Grigoryevskikh proti Rusku](#), 2009, § 83).

„Legitimní cíle“ jednání soudu prostřednictvím videokonference

Ve věci [Marcello Viola proti Itálii](#), 2006, který se týkal účasti člena mafie na jednání odvolacího soudu prostřednictvím videokonference, neboť se nacházel ve zvláštním vězeňském režimu, Soud shledal, že účast stěžovatele na jednání odvolacího soudu prostřednictvím videokonference sledovala legitimní cíle podle Úmluvy: předcházení nepokojům, předcházení trestné činnosti a dále ochranu svědků a obětí trestných činů s ohledem na jejich právo na život, svobodu a bezpečnost (§ 72).

Ve věci [Marcello Viola proti Itálii](#), 2006, Soud shledal legitimním cílem rovněž dodržení požadavku na „přiměřenou lhůtu“ v soudním řízení. Podle Soudu bylo cílem videokonferenčního opatření rovněž zkrátit průtahy při předávání zadržovaných osob, a tím zjednodušit a urychlit trestní řízení (*tamtéž*.)

Ve věci [Alppi proti Finsku](#) (rozhodnutí), 2023, § 21–22, soud shledal, že využití videokonferenčního zařízení sledovalo legitimní cíl zamezení šíření nemoci Covid-19.

Z judikatury Soudu však vyplývá, že vnitrostátní orgány musí dostatečně odůvodnit, pokud rozhodnou, že se obviněný bude účastnit jednání soudu prostřednictvím videokonference. Ve věci [Medvedev proti](#)

¹ Vypracováno kanceláří Soudu. Pro Soud není závazné.

Původní text je použit se souhlasem Rady Evropy a Evropského soudu pro lidská práva. Tento překlad, včetně doplnění odkazů na české překlady rozhodnutí nebo jejich shrnutí, byl pořízen Ministerstvem spravedlnosti České republiky na základě dohody s Radou Evropy a Evropským soudem pro lidská práva a je výhradní odpovědností Ministerstva spravedlnosti České republiky.

Rusku, 2017, § 30, Soud uvedl, že stěžovatel, který byl vězněn v Moskvě, se nemohl osobně účastnit jednání odvolacího soudu v Moskvě a že vláda neodůvodnila rozhodnutí zajistit účast stěžovatele prostřednictvím videokonference namísto toho, aby zajistila jeho přítomnost v jednací síni.

Přítomnost při jednání soudu

Jednání před soudem prvního stupně:

Soud dosud nevypracoval konkrétní zásady týkající se jednání před soudem prvního stupně prostřednictvím videokonference. Výše uvedené standardy vypracované ve věci *Marcello Viola proti Itálii*, 2006, však platí i v této souvislosti (*Asciutto proti Itálii*, 2007, § 62–72). Kromě toho ve věci *Sakhnovskiy proti Rusku* [velký senát], 2010, § 96, týkajícím se jednání odvolacího soudu prostřednictvím videokonference, Soud uvedl, že osoba obviněná z trestného činu by měla mít s ohledem na obecnou zásadu vyplývající z pojetí spravedlivého procesu právo být přítomna na jednání soudu prvního stupně. Podle judikatury Soudu by totiž v některých případech mohla být účast na jednání soudu prostřednictvím videokonference opatřením zajišťujícím účinnou účast na řízení (*Bivolaru proti Rumunsku (č. 2)*, 2018, § 138–139, § 144–145; *Dijkhuizen proti Nizozemsku*, 2021, § 56, [CZE](#)).

Je třeba mít rovněž na paměti, že článek 6 jako celek zaručuje právo obviněného účinně se účastnit trestního řízení (*Murtazaliyeva proti Rusku* [velký senát], 2018, § 91, [CZE](#)). Obecně toto právo zahrnuje mimo jiné nejen právo být přítomen, ale i právo slyšet a sledovat jednání soudu. Špatná akustika v jednací síni a problém slyšet, co je řečeno, proto mohou vyvolávat otázky na poli článku 6 (*Stanford proti Spojenému království*, 1994, § 26 a § 29).

Jednání před odvolacím soudem:

Soud se zabýval řadou případů týkajících se odvolacího řízení prostřednictvím videokonference (*Marcello Viola proti Itálii*, 2006; *Sakhnovskiy proti Rusku* [velký senát], 2010; *Shulepov proti Rusku*, 2008; *Medvedev proti Rusku*, 2017; *Slashchev proti Rusku*, 2012, *Alppi proti Finsku*, 2023).

Ve věci *Grigoryevskikh proti Rusku*, 2009, Soud znovu zdůraznil, že článek 6 neznamena vždy právo na osobní přítomnost, a to ani v případech, kdy má odvolací soud plnou pravomoc přezkoumat věc v otázkách skutkových i právních (§ 77). Proto zdůraznil, že používání videokonference samo o sobě porušení článku 6 nepředstavuje.

Soud uvedl, že fyzická přítomnost obviněného v jednací síni je vysoce žádoucí, ale cílem sama o sobě není. Slouží spíše vyššímu cíli, kterým je zajištění spravedlnosti řízení jako celku (*Golubev proti Rusku* (rozhodnutí), 2006).

V některých případech Soud samostatně nezkoumá, zda pouhou účastí na jednání soudu prostřednictvím videokonference bylo porušeno právo být přítomen jednání. Například ve věci *Grigoryevskikh proti Rusku*, 2009, § 94, Soud dospěl k závěru, že stížnost týkající se vedení jednání odvolacího soudu prostřednictvím videokonference se do značné míry překrývá se stížností týkající se absence právní pomoci při jednání odvolacího soudu. Soud proto nepovažoval za nutné samostatně zkoumat otázku, zda byla s ohledem na okolnosti tohoto případu účast stěžovatele na jednání odvolacího soudu prostřednictvím videokonference v souladu s článkem 6 (viz též *Ichetovkina a ostatní proti Rusku*, 2017, § 45).

Ve věci *Alppi proti Finsku* (rozhodnutí), 2023, § 18–24, Soud zdůraznil skutečnost, že slyšení v odvolacím řízení, kterého se jeden z tří soudců (jenž byl karanténě spojený s nemocí Covid-19) zúčastnil prostřednictvím videokonference, se týkalo spíše jen technických záležitostí spojených s ukládáním trestu za situace, kdy o vině stěžovatele již bylo rozhodnuto. Soud proto stížnost podanou na poli čl. 6 odst. 1 odmítl pro zjevnou neopodstatněnost.

Právo na právní pomoc

Podle judikatury Soudu nabývá výkon práva na právní pomoc zvláštního významu v případě, kdy stěžovatel komunikuje s jednací síní prostřednictvím videokonference (*Grigoryevskikh proti Rusku*, 2009, § 92):

- Soud v několika případech rozhodl, že zájmy spravedlnosti vyžadují, aby stěžovatelé, kteří se účastnili jednání soudu prostřednictvím videokonference, byli v zájmu spravedlivého projednání věci zastoupeni advokátem, zejména pokud se jednání účastnil státní zástupce (*Shulepov proti Rusku*, 2008, § 34–36; *Slashchev proti Rusku*, 2012 ; *Grigoryevskikh proti Rusku*, 2009);
- V případě *Sakhnovskiy proti Rusku* [velký senát], 2010, Soud zdůraznil nutnost zajistit dostatečné zázemí a čas na konzultaci s obhájcem, pokud se obžalovaný účastní jednání soudu prostřednictvím videokonference (naproti tomu *Marcello Viola proti Itálii*, 2006 a *Golubev proti Rusku* (rozhodnutí), 2006, kdy byli obhájci stěžovatelů přítomni v jednací síni);
- V této souvislosti Soud rovněž konstatoval, že právo obviněného komunikovat se svým obhájcem bez rizika, že komunikaci zaslechne třetí osoba, je jedním ze základních požadavků spravedlivého procesu podle čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy. Pokud by obhájce nemohl hovořit se svým klientem bez dozoru a přijímat důvěrné pokyny, jeho pomoc by ztratila značnou část svého významu, přičemž cílem Úmluvy je chránit konkrétní a účinná práva (*Sakhnovskiy proti Rusku* [velký senát], 2010, § 97, 102 a 104; *Medvedev proti Rusku*, 2017, § 30; *Zagaria proti Itálii*, 2007).

Významné příklady

- *Sakhnovskiy proti Rusku* [velký senát], 2010 - nedostatečný osobní kontakt před jednáním odvolacího soudu s obhájcem, který musel obhajovat stěžovatele na základě podání jiného advokáta (porušení článku 6);
- *Marcello Viola proti Itálii*, 2006 - obžalovaný se účastnil jednání odvolacího soudu prostřednictvím videokonference (neporušení článku 6);
- *Golubev proti Rusku* (rozhodnutí), 2006: obžalovaný sledoval jednání před odvolacím soudem prostřednictvím videokomunikačního systému, nepožádal o osobní účast, ani během jednání nevznesl námitky proti projednávání prostřednictvím videokomunikačního systému, jednání byli přítomni dva obhájci (zjevná neopodstatněnost);
- *Grigoryevskikh proti Rusku*, 2009 - stěžovateli nebyla během jednání odvolacího soudu poskytnuta pomoc obhájce; stěžovatel si dále stěžoval, že mu jeho sluchové postižení znemožnilo účastnit se jednání odvolacího soudu a náležitě se hájit, zejména pokud jde o videokonferenci, jejímž prostřednictvím bylo jeho odvolání projednáváno (porušení článku 6).
- *Khachapuridze a Khachidze proti Gruzii*, 2024 - stěžovatelé byli vyloučeni ze soudního jednání, kterého se účastnili prostřednictvím videokonference, kvůli chování a výrokům, které byly považovány za rušivé. Nadále byli zastupováni svými právníky. Vzhledem k tomu, že se účastnili prostřednictvím vzdáleného připojení, měl soud větší možnosti řešit rušivé chování stěžovatelů, aniž by je zcela vyloučil z jednání (například tím, že by je „ztlumil“). S ohledem na to Soud dospěl k závěru, že soud neposkytl dostatečné důvody pro úplné vyloučení stěžovatelů ze zbytku řízení (porušení článku 6).

Shrnutí obecných zásad

- *Marcello Viola proti Itálii*, 2006, § 67;
- *Sakhnovskiy proti Rusku* [velký senát], 2010, § 94–98; viz též *Medvedev proti Rusku*, 2017, § 24.

Veřejnost

Jednání soudu prostřednictvím videokonference může vyvolávat otázky týkající se nutnosti zajistit veřejnou povahu soudního řízení. Podle judikatury Soudu je jednání soudu v souladu s požadavkem na veřejnost jednání pouze tehdy, pokud je veřejnost schopna získat informace o jeho datu a místě konání a pokud je toto místo pro ni snadno dostupné. V mnoha případech jsou tyto podmínky splněny již tím, že se jednání koná v běžné jednací síni soudu dostatečně velké pro veřejnost. Konání jednání soudu mimo běžnou jednací síň v místě, kam veřejnost v zásadě nemá přístup, však představuje překážku jeho veřejné povahy. V takovém případě je stát povinen přijmout opatření, kterým tuto nevýhodu vyváží a zajistí, že veřejnost a sdělovací prostředky budou řádně informovány o místě konání jednání soudu a bude jim umožněn účinný přístup (*Riepan proti Rakousku*, 2000, § 29; *Hummatov proti Ázerbájdžánu*, 2007, § 144).

Pokud je jednání soudu vedeno na dálku, může vyvstat rovněž problém týkající se nahlížení do spisu a zpřístupnění důkazů. Soud rozhodl, že obviněnému nemusí být umožněno osobní nahlédnutí do spisu, postačí, pokud je o dokumentech ve spisu informován svými zástupci (*Kremzow proti Rakousku*, 1993, § 52). Omezená možnost obviněného nahlížet do spisu však nesmí bránit tomu, aby byly důkazy obviněnému zpřístupněny před zahájením soudního řízení a aby měl obviněný možnost se k němu prostřednictvím svého obhájce ústně vyjádřit (*Öcalan proti Turecku* [velký senát], 2005, § 140). Pokud bylo obviněnému umožněno, aby se hájil sám, představuje odepření nahlédnutí do spisu porušení práva na obhajobu (*Foucher proti Francii*, 1997, § 33–36). V zájmu usnadnění obhajoby nesmí být obviněnému bráněno v pořizování kopií příslušných dokumentů ze spisu nebo v pořizování a používání výpisů ze spisu (*Rasmussen proti Polsku*, 2009, § 48–49; *Moiseyev proti Rusku*, 2008, § 213–218; *Matyjek proti Polsku*, 2007, § 59; *Seleznev proti Rusku*, 2008, § 64–69).

Pokud jde o elektronické spisy a zpřístupnění elektronických dat, je důležité zajistit, aby obhajoba měla možnost podílet se na stanovení kritérií pro určení toho, co by mohlo mít pro zpřístupnění význam (*Sigurður Einarsson a ostatní proti Islandu*, 2019, § 90; viz též *Rook proti Německu*, 2019, § 67 a § 72). Kromě toho, pokud jde o identifikovaná nebo označená (vybraná) data, odmítnutí umožnit obhajobě vyhledání dalších dat v zásadě vyvolává pochyby o poskytnutí přiměřeného zázemí pro přípravu obhajoby (*Sigurður Einarsson a ostatní proti Islandu*, 2019, § 91).

Z hlediska práva na spravedlivý proces může mít význam i způsob, jakým obžalovaný vystupuje při jednání konaném prostřednictvím videokonference. Soud například konstatoval, že by bylo obtížné považovat ponižující zacházení s obžalovaným během jednání soudu za odpovídající spravedlivému procesu, přičemž je třeba brát v úvahu význam rovnosti zbraní, presumpce nevinu a důvěry, kterou musí soudy v demokratické společnosti vzbuzovat u veřejnosti, především u obviněného (*Yaroslav Belousov proti Rusku*, 2016, § 147).

Související (ale odlišné) téma

Khodorkovskiy a Lebedev proti Rusku (č. 2), 2020: § 506–507, § 511–512: výslech svědků žijících v zahraničí prostřednictvím videokonference (§ 506–507, § 511–512): porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d). Dále také *Severin proti Rumunsku*, § 90–94, 2024: neporušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d).

Ostatní odkazy

Ostatní klíčová témata:

- [Nepřítomní svědci a další omezení práva vyslyšet svědky](#)
- [Přístup k obhájci, CZE](#)
- [Presumpce nevin, CZE](#)
- [Vyčerpání vnitrostátních podmínek nápravy/zachování čtyřměsíční lhůty \(předčasné projevy viny\)](#)
- [Vzdání se záruk spravedlivého procesu, CZE](#)

Širší perspektivy:

Studie

- [Spravedlivé procesy: Ochrana práva na spravedlivý proces během pandemie koronaviru: vzdálený přístup k soudním jednáním v trestních věcech \(Safeguarding the right to a fair trial during the coronavirus pandemic: Remote criminal justice proceedings\)](#)
- [Transformace justice: Obžalování na videu – spravedlnost jako na běžícím pásu, nebo revoluce v přístupu? \(Defendants on video – conveyor belt justice or a revolution in access?\)](#)
- [Britské ministerstvo spravedlnosti: Pilotní projekt virtuálního soudu, hodnocení výsledků \(Virtual Court pilot Outcome evaluation\)](#)
- [Platforma Remote Courts Worldwide \(Vzdálený přístup k soudním jednáním ve světě\)](#)

Srovnávací judikatura

- [Rozhodnutí Nejvyššího soudu Kanady \(Supreme Court of Canada\)](#)
- [Rozsudek Nejvyššího soudu Anglie a Walesu \(oddělení pro rodinné věci\), 5. května 2020 \(England and Wales High Court of Justice, family division\)](#)

Mezinárodní právo

- [Články 9 a 10 Druhého dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních \(výslech svědků nebo znalců prostřednictvím videokonference nebo telekonference\)](#)
- [Články 10 a 11 Úmluvy o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie \(výslech svědků nebo znalců prostřednictvím videokonference nebo telekonference\)](#)
- [Usnesení Rady Evropské unie ze dne 23. listopadu 1995 o ochraně svědků v boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu \(svědci by měli mít možnost vypovídat pomocí audiovizuálních zařízení\)](#)
- [Články 18 a 24 Úmluvy OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu \(výslech svědků nebo znalců prostřednictvím videokonference\)](#)
- [Články 32 a 46 Úmluvy OSN proti korupci \(výslech svědků a znalců prostřednictvím videokonference\)](#)

KLÍČOVÉ ODKAZY NA JUDIKATURU

Zásadní případ

- [Marcello Viola proti Itálii](#), č. 45106/04, 5. října 2006 (výňatky) (neporušení článku 6).

Ostatní případy podle článku 6

- [Stanford proti Spojenému království](#), 16757/90, 23. října 1994, série A č. 282-A (neporušení článku 6);
- [Golubev proti Rusku](#) (rozhodnutí), č. 26260/02, 9. listopadu 2006 (nepřijatelnost – zjevná neopodstatněnost);
- [Asciutto proti Itálii](#), č. 35795/02, 27. listopadu 2007 (nepřijatelnost – zjevná neopodstatněnost);
- [Zagaria proti Itálii](#), č. 58295/00, 27. listopadu 2007 (porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c);
- [Shulepov proti Rusku](#), č. 15435/03, 26. června 2008 (porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c);
- [Grigoryevskikh proti Rusku](#), č. 22/03, 9. dubna 2009 (porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c);
- [Sakhnovskiy proti Rusku](#) [velký senát], č. 21272/03, 2. listopadu 2010; (porušení čl. 6 odst. 1 ve spojení s čl. 6 odst. 3 v řízení jako celku);
- [Slashchev proti Rusku](#), č. 24996/05, 31. ledna 2012 (porušení čl. 6 odst. 1 ve spojení s čl. 6 odst. 3 v řízení jako celku);
- [Gennadiy Medvedev proti Rusku](#), č. 34184/03, 24. dubna 2012 (neporušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c);
- [Medvedev proti Rusku](#), č. 5217/06, 27. června 2017;
- [Ichetovkina a ostatní proti Rusku](#), č. 12584/05 a 5 dalších, 4. července 2017, (porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) ve vztahu k nedostatečné právní pomoci čtyřem stěžovatelům, neporušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) ve vztahu k ostatním stěžovatelům a nepotřebnost přezkumu věci samostatně na poli námitek spojených s účastí prostřednictvím videokonference);
- [Bivolaru proti Rumunsku \(č. 2\)](#), č. 66580/12, 2. října 2018 (neporušení čl. 6 odst. 1)
- [Murtazaliyeva proti Rusku](#) [velký senát], č. 36658/05, 18. prosince 2018 (neporušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. b);

CZE

- [Dijkhuizen proti Nizozemsku](#), č. 61591/16, 8. června 2021 (neporušení článku 6);
- #### CZE
- [Alppi proti Finsku](#) (rozhodnutí), č. 15736/22, 28. listopadu 2023 (nepřijatelnost – zjevná neopodstatněnost);
 - [Khachapuridze a Khachidze proti Gruzii](#), č. 59464/21 a 13079/22, 29. srpna 2024 (porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c a d);
 - [Ivan Karpenko proti Ukrajině \(č. 2\)](#), č. 41036/16, 24. dubna 2025 (porušení čl. 6 odst. 1 v civilním řízení);

CZE